

دولت تدبیر و امید نشان می‌دهد بدهی بانک‌های خصوصی به بانک مرکزی از رقم ۲۸۹۰ میلیارد تومان به عدد ۶۹ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان رسیده و بدهی بانک‌های دولتی تجاری از هزار و ۷۳۰ میلیارد تومان به ۸۱۰۰ میلیارد تومان بالغ شده است. در مجموع بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی از ۴۸ هزار و ۸۳۰ میلیارد تومان در پایان سال ۹۱ به ۱۲۴ هزار و ۲۴۰ میلیارد تومان در مرداد ماه ۱۴۰۰ رسید که این رقم بدون احتساب تهاثر بدهی بانک‌ها با بانک مرکزی با بدهی دولت به بانک‌ها است.

در قالب لایحه بودجه سال ۹۷ دولت توانست حدود ۴۵ هزار میلیارد تومان از بدهی‌های خود به بانک‌ها را با بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی تهاثر کند و با این اقدام حدود ۴۵ هزار میلیارد تومان از بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی کاسته و به حساب بدهی دولت به بانک مرکزی افزوده شد.

با توجه به اینکه این کاهش در میزان بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی را در نظر بگیریم، در مجموع در طول ۸ ساله دولت تدبیر و امید، بدهی بانک‌های خصوصی، غیردولتی و دولتی تجاری و دولتی تخصصی از ۴۸ هزار و ۸۳۰ میلیارد تومان به ۱۶۹ هزار و ۲۴۰ میلیارد تومان افزایش یافته که بیانگر رشد ۲۴۶٫۵ درصدی بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی است. در واقع دولت هم مانع از اتمام مسکن مهر شد و بسیاری از متقاضیان را سال‌ها گرفتار و بلا تکلیف نگه داشت و هم بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی را ۳٫۵ برابر کرد.

آثار زیان بار سیاست پولی بر بانک‌ها

یکی از مهم ترین نتایج سیاست‌های اقتصادی دولت تدبیر و امید در این حوزه، ناتراز شدن بسیاری از بانک‌ها بود به طوری که در حال حاضر حداقل ۵ بانک در وضعیت بحرانی قرار دارند و زیان انباشته آنها چندین برابر سرمایه پایه بانک است. این ناترازی‌های نظام بانکی امکان کنترل تورم و ساماندهی اقتصادی را برای دولت سیزدهم بسیار سخت کرده است چرا که برای مهار تورم ابتدا باید بحران نظام بانکی را مهار کند تا زمینه برای مهار تورم فراهم شود. نگاهی به صورت‌های مالی بانک‌ها زیان‌هایی در سطح ۸۲ هزار میلیارد تومان، ۳۵ هزار میلیارد تومان، ۲۰ هزار میلیارد تومان و ۵۰ هزار میلیارد تومان را نشان می‌دهد که حل آن نیازمند تصمیماتی سخت است. این وضعیت به هیچ وجه در ابتدای شروع به فعالیت دولت تدبیر و امید وجود نداشت و ترازنامه بانک‌ها اینقدر آشفته

و قرمز نبود. با وجود اینکه مسعود نیلی مشاور و دستیار اقتصادی رئیس جمهور در سال‌های ۱۳۹۲ تا اوایل سال ۹۷ مدام از لزوم اتخاذ تصمیمات سخت سخن می‌گفت، دولت تدبیر و امید هیچگاه تصمیماتی سخت اتخاذ نکرد.

رشد نقدینگی در دولت تدبیر و امید به مضموم‌ترین شکل

نکته قابل تامل دیگر در این میان، نسبت نقدینگی به تولید ناخالص داخلی است. در سال ۹۶ نسبت نقدینگی به تولید ناخالص داخلی ۶۴٫۹ درصد بوده اما در پایان سال ۹۹ به ۹۹٫۰۷ درصد در پایان سال ۹۹ رسیده است. جداول مندرج در گزارش ترکیب بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی را نشان می‌دهد. طبق این نسبت‌ها که از آمارهای بانک مرکزی استخراج شده است، سهم بانک‌های تخصصی دولتی از بدهی کل بانک‌ها به بانک مرکزی از ۹۰٫۵ درصد در سال ۹۱ به ۳۶٫۸ درصد کاهش یافته و سهم بانک‌های خصوصی و غیردولتی از ۵٫۷ درصد به ۵۴٫۳ درصد

افزایش یافته است. این تغییرات به روشنی نشان دهنده این است که در دوره ۸ ساله دولت روحانی با وجود حملات گسترده نسبت به پرداخت خط اعتباری مسکن مهر توسط دولت دهم، بدترین دوره در حوزه بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی بوده است. در واقع هم طرح‌های مسکن مهر متوقف ماند و طرح‌هایی که به مراحل نهایی خود رسیده بود و می‌توانست با مبالغ اندکی به اتمام برسد، در گذر زمان به خاطر افزایش شدید قیمت مصالح ساختمانی بسیار بالاتر ساخته شد.

مساله دیگر در این میان، ترکیب بدهی‌های بانک‌ها به بانک مرکزی است. طبق آمار بانک مرکزی بدهی بانک‌های خصوصی به بانک مرکزی از ۵٫۷ درصد در سال ۹۱ به ۵۴٫۳ درصد در پایان سال ۹۹ و ۵۵٫۵ درصد مرداد ماه ۱۴۰۰ می‌رسد در واقع نه تنها پایه پولی از محل بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی مدیریت نمی‌شود، بلکه به بدترین شکل ممکن که همان افزایش ۲۳ برابری بدهی بانک‌های خصوصی به بانک مرکزی است، رشد می‌کند.